

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze**

Zielona Góra, dnia grudnia 2011 r.

**Pan
Sylwester Skórski
Dyrektor Izby Celnej
w Rzepinie**

LZG -4101-13-02/2011, P/11/023

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze przeprowadziła kontrolę w Izbie Celnej w Rzepinie w ramach tematu „Opodatkowanie akcyzą wyrobów alkoholowych”.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli podpisanym w dniu 25 listopada 2011 r. Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wywiązywanie się Izby Celnej z obowiązku poboru podatku akcyzowego, skuteczność w egzekwowaniu zaległości podatkowych oraz podjęte działania mające na celu zapobieganie, wykrywanie i zwalczanie nieprawidłowości w obrocie alkoholem.

1. W okresie objętym kontrolą dochody z podatku akcyzowego od napojów alkoholowych zmniejszyły się z kwoty 317.696 tys. zł w 2009 r. do 2.247 tys. zł na koniec I półrocza 2011 r., na co wpływ miała rezygnacja z prowadzenia składu podatkowego przez Spółkę V&S Luksusowa w Zielonej Górze. Zaległości netto zmniejszyły się natomiast z kwoty 1.593 tys. zł do 456 tys. zł.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701.

Terminowość regulowania zobowiązań w podatku akcyzowym była przez Izbę Celną systematycznie kontrolowana. Na dzień zakończenia badań NIK Izba prowadziła postępowania egzekucyjne wobec dwóch dłużników na łączną kwotę 451,1 tys. zł. W obu przypadkach upomnienia i tytuły wykonawcze wystawiono bez zbędnej zwłoki.

Wartość przedawnionych należności w podatku akcyzowym od wyrobów alkoholowych, wysięgowanych przez Izbę w badanym okresie, wyniosła 359,9 tys. zł. Kwota ta wynikała z tytułów wykonawczych wystawionych dla dwóch dłużników. W sprawach tych Izba Celną prowadziła czynności zmierzające do wyegzekwowania należności, które jednak okazały się nieskuteczne z przyczyn od niej niezależnych.

Zastrzeżenia NIK dotyczyły rzetelności sprawozdań budżetowych. Stwierdzono, że w kwartalnych i rocznych sprawozdaniach Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, sporządzonych za okres 2010-2011 (I półrocze), wykazywano zawyżoną kwotę zaległości netto w podatku akcyzowym od alkoholu etylowego o 5.534 tys. zł. Kwota ta dotyczyła zobowiązań podatkowych powstałych w wyniku obrotu paliwami i została omyłkowo zaksięgowana do niewłaściwej klasyfikacji budżetowej przez Urząd Celný w Zielonej Górze. W sporządzonym w trakcie kontroli sprawozdaniu za III kwartał 2011 r. wykazano już prawidłową kwotę zaległości.

2. W okresie od 1 stycznia 2009 r. do 30 września 2011 r. Wydział Zwalczania Przeszeczności Izby Celnej (WZP) przeprowadził łącznie 593 kontrole w zakresie poboru podatku akcyzowego od wyrobów alkoholowych, w tym tzw. kontrole drogowe oraz kontrole napojów alkoholowych w barach, restauracjach, sklepach i hurtowniach (18 w 2009 r., 130 w 2010 r. oraz 327 w I połowie 2011 r.). Efektywność kontroli² zmalała z 5,56% w 2009 r. do 0,77 % w 2010 r. W I połowie 2011 r. nie stwierdzono nieprawidłowości w trakcie prowadzonych kontroli. Naczelnik WZP wyjaśnił, że zarówno rozpoznanie własne, jak i monitoring przeprowadzony przez podmiot zewnętrzny³ potwierdzają incydentalny charakter obrotu nielegalnymi wyrobami alkoholowymi na terenie województwa lubuskiego, między innymi z powodu ich relatywnie niskich cen po niemieckiej stronie granicy. Na niską efektywność kontroli, zdaniem Naczelnika WZP, wpływ miały ponadto brak grani-

² Relacja kontroli, w których stwierdzono nieprawidłowość, do ogólnej liczby kontroli.

³ Monitoring pn. *Raport dotyczący dostępności alkoholu nielegalnego pochodzenia na bazarach i w ich okolicy luty – marzec 2011 roku.*

cy celnej, co uniemożliwiało inny sposób typowania podmiotów do kontroli oraz pragmatyka działania komórek zwalczania przestępczości.

W 2011 r. funkcjonariusze Izby Celnej nie korzystali z kompetencji do prowadzenia obserwacji, pomimo takiej możliwości, wynikającej z art. 75b ustawy z 27 sierpnia 2009r. o Służbie Celnej⁴. W celu wykorzystania przedmiotowego uprawnienia przez funkcjonariuszy Izby Celnej przeprowadzono jednak wewnętrzną i zewnętrzną weryfikację, w wyniku której wytypowaną grupę funkcjonariuszy skierowano na szkolenia specjalistyczne.

Izba wykorzystywała możliwość współpracy pomiędzy organami administracyjnymi państw członkowskich UE w zakresie informacji o obrocie produktami objętymi podatkiem akcyzowym. W ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania Akcyzowego (EWSE) wysłano trzynaście komunikatów informacyjnych i jeden komunikat otrzymano. Ponadto poza ww. systemem otrzymano od strony czeskiej dwa wnioski o udzielenie pomocy administracyjnej, dotyczące transportu wyrobów alkoholowych. Obsługa ww. wniosków odbyła się terminowo, tj. stosownie do art. 8 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 2073/2004⁵.

W okresie od 1 stycznia 2009 r. do 30 czerwca 2011 r. funkcjonariusze referatów dozoru podległych Izbie urzędów celnych przeprowadzili łącznie 76 kontroli w podmiotach dokonujących obrotu alkoholem etylowym skażonym i wyrobami wyprodukowanymi na jego bazie. W efekcie przeprowadzonych kontroli nie wykryto nieprawidłowości. W trakcie 1.117 kontroli napojów alkoholowych w hurtowniach, sklepach, restauracjach i barach, przeprowadzonych przez Izbę Celną i dwa podległe urzędy celne, ujawniono nieprawidłowości na łączną kwotę 14.616 zł. Próbkę alkoholu do analizy pobrano tylko w jednym przypadku. Zdaniem Zastępcy Dyrektora Izby, badanie próby alkoholu z zamkniętego opakowania nie było zasadne w sytuacji braku jednoznacznych przesłanek do stwierdzenia, że kontrolowany wyrób jest wyrobem nieoryginalnym. Badanie pobranej próby nie wykazało nieprawidłowości w składzie alkoholu.

Na terenie właściwości miejscowej Izby Celnej nie występowały podmioty dokonujące importu płynów do spryskiwaczy szyb samochodowych oraz płynów przeciwbłodzeniowych. Pięć podmiotów, które nabyły przedmiotowe wyroby nie zostały objęte kontrolami ze względu na bardzo małe ilości zakupionych wyrobów. W obszarze właściwości

⁴ Dz. U. Nr 168, poz. 1323 ze zm.

⁵ Rozporządzenie z dnia 16 listopada 2004 r. w sprawie współpracy administracyjnej w dziedzinie podatków akcyzowych (Dz. U. UE L z 2004 r. 359.1).

miejscowej Izby Celnej nie występowały także podmioty dokonujące całkowitego skażenia alkoholu etylowego oraz jego wysyłki. W okresie od 1 stycznia 2010 r. do 30 czerwca 2011 r. do urzędów celnych podległych Izbie wpłynęło 10 informacji o wysyłce alkoholu etylowego całkowicie skażonego i wyrobów wyprodukowanych na jego bazie do podmiotów z siedzibą na terenie województwa lubuskiego. W 6 przypadkach przeprowadzono kontrole w podmiotach nabywających alkohol skażony, w trakcie których nie ujawniono nieprawidłowości, a w 4 przypadkach zasadnie odstąpiono od podjęcia czynności kontrolnych z uwagi na małą ilość wyrobów stanowiących przedmiot obrotu⁶. Zgodnie z wytycznymi, koordynator lokalny w Izbie Celnej przysyłał Krajowej Grupie Zadaniowej ds. Wyrobów Alkoholowych informacje w zakresie całkowitego skażenia alkoholu etylowego, których podstawę stanowiły dane uzyskane z komórek dozoru celnego podległych urzędów.

W celu podnoszenia efektywności w zwalczaniu nieprawidłowości w podatku akcyzowym od wyrobów alkoholowych, Dyrektor Izby Celnej nawiązał współpracę w szczególności z Dyrektorami Izby Skarbowej i Urzędu Kontroli Skarbowej w Zielonej Górze oraz Komendantem Wojewódzkim Policji w Gorzowie Wlkp. Efektami zawartych porozumień były między innymi koordynacja podejmowanych czynności kontrolnych wobec podmiotów uczestniczących w obrocie wyrobami alkoholowymi, kontrole przeprowadzone wspólnie z pracownikami ww. jednostek oraz stworzenie Regionalnego Zespołu ds. Zwalczania Nieprawidłowości w Podatku Akcyzowym.

3. NIK pozytywnie ocenia działania Izby Celnej mające na celu poprawę skuteczności przeciwdziałania oszustwom podatkowym w podatku akcyzowym od wyrobów alkoholowych. W okresie objętym kontrolą Izba Celna dwukrotnie przekazywała Krajowej Grupie Zadaniowej do spraw Wyrobów Alkoholowych propozycje rozwiązań zmierzających do osiągnięcia lepszych wyników w zwalczaniu oszustw w podatku akcyzowym od wyrobów alkoholowych. Postulaty Izby dotyczyły m.in. dostosowania systemu SARP do rejestrowania informacji o obrocie alkoholem etylowym nieskażonym i skażonym, zmian w obowiązujących przepisach prawnych, szkoleń w zakresie rozpoznawania skaźników i badania alkoholu, informatyzacji procesu obiegu informacji dotyczących obrotu alkoholem etylowym całkowicie skażonym oraz międzynarodowej współpracy w zakresie prowadzonych działań kontrolnych.

⁶ Trzy przesyłki obejmowały po 20 l każda, a jedna – 814 kg skażonego alkoholu etylowego.

Ponadto planowanie kontroli obrotu alkoholem etylowym i wyrobami produkowanymi na bazie tego alkoholu prowadzono w Izbie w oparciu o Rejestr Ryzyk, który corocznie analizowano, aktualizowano i uzupełniano m.in. o wytyczne Departamentu Celno - Akcyzowego Ministerstwa Finansów.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Dyrektorowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen zawartych w tym wystąpieniu.